

6360 SAYILI KANUN ÇERÇEVESİNDE GÜMÜŞLÜK BELDE BELEDİYESİ'NİN KAPATILMASINA İLİŞKİN YÖRE HALKININ ALGISI

Rüveyda KIZILBOĞA ÖZASLAN*, Hüsniye AKILLI**,
Kamil ÖZASLAN***

Özet

2012 yılında yayımlanan 6360 sayılı Kanun çerçevesinde Türkiye’de kamu yönetimi alanında, özellikle de küçük ölçekli yerel birimleri ilgilendiren önemli bir idari reform gerçekleştirilmiştir. Bu Kanun uyarınca tüzel kişiliği kaldırılarak Muğla ilinin Bodrum ilçesine mahalle olarak bağlanan Gümüşlük Belde Belediyesi halkının, kapatılma kararını nasıl algıladığının ortaya konulması çalışmanın temel amacını oluşturmuştur. Araştırma evreninden rastgele örneklem yöntemine göre seçilen 409 kişiye anket uygulanmış; elde edilen veriler, SPSS¹ programı aracılığıyla frekans analizi yapılarak yorumlanmıştır. Analizler neticesinde Gümüşlük halkının kapatılma kararını benimsemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bir belde özelinde gerçekleştirilen çalışma, Türkiye genelinde uygulama yapmak isteyen araştırmacılara katkı sağlayıcı nitelikte ve karşılaştırma yapma imkânı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: 6360 Sayılı Kanun, Gümüşlük, Belde Belediyesi, Optimal Ölçek.

JEL Sınıflaması: H75, H76

THE PERCEPTIONS OF THE LOCAL RESIDENTS ABOUT DISSOLUTION OF GUMUSLUK SUB-DISTRICT MUNICIPALITY WITHIN THE FRAMEWORK OF LAW NO 6360

Abstract

The administrative reforms within the frame of Act no 6360, dating 2012, had significant effects on small scale local governments. This study aims to investigate

* Yrd. Doç. Dr., Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi/Yerel Yönetimler Bölümü, ruveyda.kizilboga@gmail.com

** Yrd.Doç.Dr., Nevşehir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi/Kamu Yönetimi Bölümü, husniyeakilli@gmail.com

*** Doktora Öğrencisi, Marmara Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü/Yerel Yönetimler Bölümü

¹ Statistical Package for Social Science

the perceptions of the local residents of Gumusluk sub-district municipality about amalgamation of their municipality as a neighborhood of Bodrum district municipality. The data was acquired from questionnaires that were conducted with 409 local residents who were randomly selected from the research universe. Frequency analyses with SPSS were run to analyze data. The results show that the local residents of Gumusluk did not favor municipality amalgamation. Our findings may provide contributions to those who would study municipality amalgamation in other places.

Keywords: *The law no 6360, Gumusluk, Sub-district Municipality, Optimal Scale*

JEL Classification: *H75, H76.*

1. Giriş

2012 yılında yayımlanan 6360 sayılı Kanun², Türkiye'nin yönetim yapısında büyükşehir belediyelerine ilişkin son yıllarda gerçekleştirilmiş, önemli değişiklikleri içeren yasal düzenlemelerden biri olmuştur. Toplam on dört ilde büyükşehir belediyesi kurularak Türkiye'deki büyükşehir belediyesi sayısı otuz yükseltilmiştir. Bu belediyelerin hizmet sınırları, il mülki sınırı ile bütünleştirilmiştir. Bu sınırlar içerisinde yer alan belde belediyeleri, mahalle olarak bağlı buldukları ilçenin belediyesine dâhil edilmiştir.

Belde belediyelerinin kapatılması konusu, 2008 yılında yayımlanan 5747 sayılı Kanun³ uyarınca gündeme gelmiş ve kamuoyunda oldukça geniş bir tartışmaya neden olmuştur. Anayasa Mahkemesi'ne açılan iptal davası neticesinde birçoğu tüzel kişiliğini korumuş; bunlardan bir kısmını "turizm bölge, alan ve merkezleri" kapsamında kalan belde belediyeleri oluşturmuştur.

Yerel reforma konu olan belde belediyelerinin kapatılması konusunun ve gerçekleşen bu idari dönüşümün, yerel halk tarafından nasıl algılandığının değerlendirilmesinin önem taşıdığı düşünülmektedir. Bu çerçevede, 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir belediyesi statüsü verilen Muğla'nın Bodrum ilçesine bağlı bir turizm beldesi olan ve tüzel kişiliği kaldırılan Gümüşlük özelinde halkın, kapatılma kararını nasıl algıladığının ortaya konulması bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Gümüşlük beldesinin tercih edilme nedeni, çalışmanın amacına uygun bir yerleşim yeri olması, araştırmacılar için erişilebilir ve anketin kolay uygulanabilir olmasından kaynaklanmaktadır.

Çalışmada öncelikle Türkiye'deki büyükşehir belediyelerine ilişkin dönüşüm süreci yasal düzenlemeler çerçevesinde kronolojik olarak değerlendirilmiştir. Belde belediyelerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılmasının temel gerekçesi olan ölçek tartış-

² 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmi Gazete Tarih: 06.12.2012, Sayı: 28489.

³ 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Resmi Gazete Tarih: 22.03.2008, Sayı: 26824.

malarına yer verildikten sonra son bölümde de Gümüşlük'te gerçekleştirilen alan araştırmasının verileri kapsamlı bir şekilde değerlendirilmeye çalışılmıştır.

2. Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde Türkiye'de Büyükşehir Belediyeleri

Türkiye'de il özel idareleri, belediyeler ve köyler olmak üzere üç kademeli bir yerel yönetim sistemi söz konusudur. Belediye yönetimleri; büyükşehir, il ve ilçe belediyelerinden oluşmaktadır. İl ve ilçeler 2005 yılında kabul edilen 5393 sayılı Belediye Kanunu'na⁴ tabi olarak yönetilmekle birlikte, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde belediye yönetimi için hazırlanmış ilk yasal düzenleme 1930 tarihli 1580 sayılı Belediye Kanunu'dur⁵.

Cumhuriyetin kuruluşu ile başlayan ve 1950'li yıllarda büyük bir ivme kazanan çarpık, sağlıklı ve denetimsiz kentleşme sürecinin olumsuz sonuçlarına kurumsal iyileştirme çözümleri üretmek isteyen kimi yerel yönetim kuramcıları, 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun eskimişliğini ve sorunlar karşısındaki etkisizliğini öne sürerek "yeni ve çağdaş" kentsel yönetim modellerinin geliştirilmesi ve uygulama alanına konulması yolunda arayışlara başlamışlardır. Bu arayışın varsayımları ve bulguları birbirinden farklı olmakla birlikte tümü metropol belediye yönetim biçimini oluşturma ve büyükşehirleri bu modele göre yönetme noktasında birleşmiştir⁶. Bu çerçevede büyükşehir belediyelerinin yönetimine ilişkin yürürlüğe konulan ilk yasal düzenleme 1984 yılında çıkarılan 3030 sayılı Kanun'dur⁷. Kanun uyarınca İstanbul, Ankara ve İzmir olmak üzere üç büyük kentte ilk büyükşehir belediyeleri kurulmuştur. Merkezinde birden çok ilçe teşkilatlanması ile bu illerde özel bir yönetim şekli olarak iki düzlemli bir yönetim biçimine geçilmiştir. Bu üç büyük ili daha sonraki süreçte yayımlanan kanunlara dayanarak diğer iller takip etmiştir. Bunlar; 1986 yılında 3306 Sayılı Kanunla⁸ Adana, 1987 yılında 3391 Sayılı Kanunla⁹ Bursa, 3398 Sayılı Kanunla¹⁰ Gaziantep, 3399 Sayılı Kanunla¹¹ Konya ve 1988 yılında 3508 Sayılı Kanunla¹²

⁴ 5393 sayılı Belediye Kanunu, Resmi Gazete Tarih: 13.07.2005, Sayı: 25874.

⁵ 1580 sayılı Belediye Kanunu, Resmi Gazete Tarih: 03.04.1930, Sayı:1471.

⁶ Firuz D. Yaşamış, "Büyükşehir Sorunsalı", **Amme İdaresi Dergisi**, 28 (1), Mart 1995, s. 93-94.

⁷ 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname nin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, Resmi Gazete Tarih: 09.07.1984, Sayı: 18453

⁸ 3306 sayılı Adana İlinde Seyhan ve Yüreğir Adıyla İki İlçe Kurulması Hakkında Kanun, Resmi Gazete Tarih: 19.06.1986, Sayı: 19139.

⁹ 3391 sayılı Bursa İli Merkezinde Osmangazi, Yıldırım ve Nilüfer Adıyla Üç İlçe Kurulması Hakkında Kanun, Resmi Gazete Tarih: 27.06.1987, Sayı: 19500.

¹⁰ 3398 sayılı Gaziantep İli Merkezinde Şehit Kamil ve Şahinbey Adıyla İki İlçe Kurulması Hakkında Kanun, Resmi Gazete Tarih: 27.06.1987, Sayı: 19500.

¹¹ 3399 sayılı Konya İli Merkezinde Karatay, Selçuklu ve Meram Adıyla Üç İlçe Kurulması Hakkında Kanun, Resmi Gazete Tarih: 27.06.1987, Sayı: 19500.

¹² 3508 sayılı Kayseri İl Merkezinde Melikgazi ve Kocasinan Adıyla İki İlçe Kurulması Hakkında Kanun, Resmi Gazete Tarih: 14.12.1988, Sayı: 20019.

Kayseri'dir. 1993 yılında ise, büyükşehir belediyelerinin kuruluşu konusunda büyük bir dalga, bu defa kanun yerine bir Kanun Hükmünde Kararname (KHK) kapsamında hayata geçirilmiştir¹³. 504 sayılı KHK¹⁴ ile Antalya, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İzmit, Mersin ve Samsun illerinde büyükşehir belediyeleri kurulmuş, Türkiye'de bir başka tür büyükşehir belediyesi oluşturulması yoluna gidilerek; belediye sınırları içinde "ilçe belediyeleri" yerine "alt kademe belediyeleri" oluşturulmuştur. 2000 yılında ise, 593 sayılı KHK¹⁵ ile Adapazarı'nda büyükşehir belediyesi kurulmuş ve büyükşehir belediyelerinin sayısı 16'ya ulaşmıştır.

1984 yılından bu yana büyükşehir yönetimi ile ilgili geliştirilen politikaların bütünlümcü¹⁶ bir yaklaşıma sahip olduğu görülmüştür. Bunun en önemli örneklerinden biri 10.07.2004 tarihinde kabul edilen 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'dur¹⁷. Kanun gereğince İstanbul ve Kocaeli Büyükşehir Belediyeleri için sınır, il mülki sınırı olarak belirlenmiştir. Diğer büyükşehirlerin sınırları da valilik binası merkez kabul edilerek, illerin nüfusuna göre değişmek üzere yirmi, otuz ve elli kilometre olarak belirlenen yarıçap üzerinden çizilecek daire hesabına göre genişletilmiştir. Bu dairenin sınırları içinde kalan belediyeler, "ilk kademe belediyeleri" (alt kademe yerine ilk kademe ifadesi tercih edilmiştir) olarak büyükşehir sınırları içine alınmış; köyler ise, mahalle olarak büyükşehir içerisindeki belediyelere bağlanmıştır. Söz konusu kanunla yapılan düzenlemeye rağmen, özellikle büyükşehir belediyelerinin kuruluşuna ilişkin tartışmalar bitmemiş; bütünlüştürme çabaları devam etmiştir¹⁸. 2008 yılında kabul edilen 5747 sayılı Kanun da bu çerçevede değerlendirilebilecek yasal düzenlemelerden bir diğeri olmuştur. Kanun ile büyükşehir belediyelerinin sınırları içinde 43 tane yeni ilçe belediyesi kurulmuş (madde 1); ilk kademe ve bazı büyükşehir ilçe belediyelerinin tüzel kişilikleri kaldırılarak, bu belediyelerin sınırları içindeki mahalleler, bir büyükşehir ilçe belediyesinin mahalleleri haline getirilmiştir

¹³ Ahmet Keser ve Yunus Gökmen, "Büyükşehir Belediyeleri Kuruluş Sürecinin Analizi", **Çağdaş Yerel Yönetimler**, 21(1), 2012, s.25.

¹⁴ 504 sayılı Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, Resmi Gazete Tarih: 09.09.1993, Sayı: 21693.

¹⁵ 593 sayılı Sakarya İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, Resmi Gazete Tarih: 06.03.2000, Sayı: 23985.

¹⁶ Bütünlümcü yaklaşım, küçük yerel yönetim birimlerinin güçlerinin daha büyük bir merkezde birleştirildiği bölge temelli veya kent-bölge temelli bir yapıyı savunan bir yaklaşımdır. Her iki model de mekanın örgütlenmesinde kent ile bölge ölçeğini bütünlüştürme amacıyla birleşmekte, ancak bölgeci model, mekanı bölge ölçeğinde bütünsel olarak ele alırken; kent-bölge modeli, kent ile bölge arasındaki mekansal farklılığı ortadan kaldırmayı hedeflemektedir (Çınar vd., 2009:15). "Belediyelerin Sınırları" başlıklı bir diğer çalışmalarında "bütünlüştürme" kavramı; alanın yeniden düzenlenmesinde kullanılan yöntemlerden biri olarak "belediye sınırlarına yeni belediye, köy ve benzeri tüzel kişiliklerin katılarak daha geniş sınırlara sahip yeni bir yerel birim oluşması" şeklinde tanımlanmıştır. Bütünlüştürmenin, sadece sınırlara yeni toprakların eklenmesiyle sınırlı bir süreç olmadığı; birden fazla tüzel kişiliğin sınırlarının yeni, daha geniş bir sınır içinde adeta eritilerek yeni bir tüzel kişilik oluşturulması sürecini ifade ettiği dile getirilmiştir (Çınar vd., 2013: 47).

¹⁷ 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, Resmi Gazete Tarih: 23.07.2004, Sayı: 25531.

¹⁸ Ahmet Keser ve Yunus Gökmen, **a.g.m.**, s. 26.

(madde 1 ve 2). Nüfusu 2000'in altına düşen belediyeler ise, köye dönüştürülmüştür (Geçici Madde 1).

Bütünleşmeci yaklaşımı destekleyici nitelikteki son düzenleme, 2012 yılında kabul edilen 6360 sayılı “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”dur. Kanun’da büyükşehir belediyesi; “sınırları il mülki sınırı olan ve sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu sağlayan; idarî ve malî özerkliğe sahip olarak kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisi” olarak tanımlanmıştır. İktidardaki Adalet ve Kalkınma Partisi’nin bu yasal düzenleme ile ilgili yayımladığı bir belgede¹⁹ Kanun’un amacı; “...Yönetim, planlama ve koordinasyon açısından belediye sınırı, mülki sınıra genişletildiğinde en geniş ölçekte hizmet üretebilecek güçlü bir yapı hedeflenmiştir” cümlesi ile açıklanmıştır. Büyükşehir alanında sunulan hizmetlerin tek merkezden yürütülmesiyle ortaya çıkan ölçek ekonomileri sayesinde hizmetlerde etkinlik, koordinasyon ve kalitenin yükselceği, daha az kaynakla daha çok ve daha kaliteli hizmetin sunulmasının mümkün hale gelebileceği ifade edilmiştir.

6360 sayılı Kanun ile 31 Mart 2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu²⁰, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde, sınırları il mülki sınırları olmak üzere aynı adla büyükşehir belediyesi kurulmuş ve bu illerin il belediyeleri büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür (6360 sayılı Kanun madde1/1. fıkra). Bu illerle birlikte Türkiye’de toplam büyükşehir belediye sayısı 30’a ulaşmıştır. Büyükşehir olan illere bağlı ilçelerin mülki sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği kaldırılmış, köyler mahalle olarak; belediyeler ise, belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı buldukları ilçenin belediyesine katılmıştır (6360 sayılı Kanun madde1/3.fıkra). Tüzel kişilikleri kaldırılan belediye ve köy personelinin, her türlü taşınır ve taşınmaz mallarının, hak, alacak ve borçlarının, komisyon kararıyla ilgisine göre bakanlıklara, büyükşehir belediyesi, bağlı kuruluşu veya ilçe belediyesine devredilmesi ve devir işleminin ilk mahalli idareler genel seçimi itibarıyla uygulamaya konulması öngörülmüştür (Geçici madde 1, 3. fıkra). Aynı zamanda bu illerdeki il özel idarelerinin tüzel kişiliği kaldırılmıştır. Büyükşehir belediyesi sayı ve statülerine ilişkin yasal süreçte yaşanan değişim bilgileri Tablo 2.1’de gösterilmiştir.

¹⁹ Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP), Sorular ve Cevaplarla Yeni Büyükşehir Belediye Yasası, Ak Parti Genel Merkezi Yerel Yönetimler Başkanlığı, 2012, s. 9, www.akparti.org.tr/upload/documents/akparti_buyuksehir_yasasi.pdf, Erişim Tarihi (01.05.2014).

²⁰ Ordu ili, 22.03.2014 tarihli ve 28595 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6447 sayılı “On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” kapsamında büyükşehir olacak iller arasına dâhil edilmiştir.

Tablo 2.1: Yerel Yönetim Kanunlarına Göre Belediye Türlerindeki Sayısal Değişim

	<i>3030 Sayılı Kanuna Göre*</i>	<i>5216 Sayılı Kanuna Göre*</i>	<i>5747 Sayılı Kanuna Göre*</i>	<i>Yerel Seçime Katılan Belediyeler (29 Mart 2009)* (Belediye Sayılarının Son Durumu)</i>	<i>6360 Sayılı Kanun Kapsamındaki Değişiklikler**</i>
<i>Büyükşehir Belediyesi</i>	16	16	16	16	30
<i>Büyükşehir İlçe Belediyesi</i>	58	100	142	143	519
<i>Büyükşehir Alt Kademe Belediyesi</i>	31	Bu statüde belediye yok	Bu statüde belediye yok	Bu statüde belediye yok	Bu statüde belediye yok
<i>Büyükşehir İlk Kademe Belediyesi</i>	Bu statüde belediye yok	283	Bu statüde belediye yok	Bu statüde belediye yok	Bu statüde belediye yok
<i>İl Belediyesi</i>	65	65	65	65	51
<i>İlçe Belediyesi</i>	850	750	750	749	400
<i>Belde Belediyesi</i>	2208	2011	1132	1974	396
TOPLAM BELEDİYE SAYISI	3228	3225	2105	2947	1396

Kaynaklar:*Hüsnüye Akıllı, “Türkiye’de Yerel Yönetim Sistemindeki Dönüşümün Sayısal Sonuçları: Antalya Örneği”, **Türk İdare Dergisi**, 469, Aralık 2010, s.24; **<http://www.migm.gov.tr/Istatistik/Bilgiler.aspx?DetayId=1> (Erişim Tarihi: 23.06.2014).

Tablo 2.1’de görüldüğü üzere Türkiye’deki büyükşehir belediyesi ve büyükşehir ilçe belediyesi sayısı mevcut durumda artmış; il, ilçe ve özellikle de belde belediyesi sayısında bir azalma söz konusu olmuştur. 3030 sayılı Kanun ile 6360 sayılı Kanun dönemindeki belediye sayıları karşılaştırıldığında Büyükşehir belediyeleri yaklaşık iki kat ve büyükşehir ilçe belediyeleri ise, %895 oranında artmıştır. İlçe belediyeleri %53 ve belde belediyeleri %82 oranında azalmıştır.

29.03.2009 ile 30.03.2014 mahalli idareler seçimlerine katılan belediye sayıları karşılaştırıldığında; büyükşehir belediyesi yaklaşık iki kat ve büyükşehir ilçe belediyesi %263 oranında artmıştır. İl belediyesi %21,5, ilçe belediyesi %46,6 ve belde belediyesi %79,9 oranında azalmıştır. Toplam belediye sayısında ise, %52,6 oranında azalış gerçekleşmiştir.

3. Belediye Sınırlarının Belirlenmesinde Ölçek Yaklaşımı

Yerel yönetimlerle ilgili her düzenleme, yerel yönetimlerin doğası ile ilişkili olan iki farklı açıdan ele alınmaktadır. İlki, yerel yönetimlerin sundukları hizmetlerin etkililiği ve verimliliği ile ilgilidir. Diğeri ise, yerel yönetimlerin demokrasi ile ilişkisine dayandırılmaktadır. Eryılmaz'a göre yerel yönetimleri ortaya çıkaran sebepler iki başlık altında toplanmaktadır. İlki, fonksiyonel etkinliktir. Bununla kurumun amaçları ile kaynakları arasındaki uygunluk kastedilmektedir. İkincisi de, halkın yönetime katılımını içeren demokrasi düşüncesidir. Yerel yönetimler “fonksiyonel etkinlik” ve “demokrasi” gibi iki temele dayanmakla birlikte “özgürlük”, “özerklik” ve “yeniden paylaşım” gibi olgularda yerel yönetimlerin varlığında hayati önem taşımaktadır²¹. Ayrıca yerel yönetimlerin gücü ve etkililiği, ülkedeki demokrasinin düzeyi ile de yakından ilişkilidir. Fonksiyonel etkililik ve demokrasi arasında yakın ilişki bulunmaktadır ki, bunların birbiriyle kesiştiği alan, ölçek ya da optimal büyüklük olarak ifade edilmektedir. Hangi ölçekte demokratik katılımın sağlanacağı ve hangi ölçekte hizmetlerin etkili ve verimli sunulacağı bu kesişme alanının niteliğini ortaya koymaktadır.

Yerel yönetimlerin hizmetleri gerçekleştirme açısından ekonomik uygunluk noktasına geldiği eşiği ifade eden optimal büyüklük kavramı, aynı zamanda belirli kamu hizmetlerinin etkili bir şekilde sunulmasını sağlayacak nüfusa ve alana sahip yerel yönetim büyüklüğünü de temsil etmektedir. Kamu hizmetlerinin birçoğunda ortalama maliyet, hizmetin sunulacağı nüfus arttıkça azalmaktadır. Ortalama maliyet belirli bir nüfus büyüklüğünde minimum olmakta ve nüfus eşiği aşıldıktan sonra yapılan her nüfus ilavesi, marjinal maliyetteki artışa paralel olarak ortalama maliyetleri de artırmaktadır. Nüfus açısından optimal yerel yönetim büyüklüğü, ortalama maliyeti minimum yapan nüfusa eşittir. Hizmet ölçeğinin optimum noktaya dek büyümesi, işgücünde uzmanlaşmayı ve işbölümünü sağlayacak ve bu durum hem verimliliğe doğrudan katkı sunacak hem de kamusal hizmetlerin üretiminde daha gelişmiş araç-gereçlerin kullanımına fırsat yaratacaktır. Üretim-teknoloji ilişkisi olumlu anlamda güçlenecek, böylece üretimde önemli maliyet tasarrufları sağlanacaktır²².

Genellikle nüfus değişkenini temel alan optimal büyüklük tartışmaları, çok küçük yerel yönetim birimlerinin çeşitlilik ve karmaşıklık gösteren yerel kamu hizmetleri için gerekli parasal, teknik ve insani kaynakları kendi başına idare edemedikleri; çok büyüklerin ise, nüfus yoğunluğundan dolayı oluşan hizmetlere yönelik ek maliyetler yükledikleri sorunsalına dayandırılmaktadır. Bu nedenle yerel reformlarda ağırlıklı olarak küçük ölçekli belediyelerin birleştirilerek daha geniş ölçekli kentsel idari birimlerin oluşturulması önerilmekte ve desteklenmektedir²³.

Küçük ölçekli birimlerin daha demokratik; büyük ölçekli birimlerin ise, eko-

²¹ Bilal Eryılmaz, **Kamu Yönetimi**, 6. Baskı, Kocaeli, Umuttepe Yayın, 2013, s. 171-173.

²² Rüveyda Kızılböğçe ve Orhan V. Alıcı, “Türkiye’de Kırsal Alan Belediyeciliği ve Büyükşehir Belediyelerinde İl Mülki Sınırı Uygulaması”, **Türk İdare Dergisi**, 476, Haziran 2013, s.361.

²³ A. Kadir Topal, “Optimal Yerel Yönetim Büyüklüğüne Kuramsal Yaklaşım”, **Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-I**, Ed: Hüseyin Özgür ve Muhammet Kösecik, Nobel Yayınevi, Ankara, 2005, s.449-450.

nomik açıdan daha verimli ve etkin olduğu konusu literatürde de tartışılmaktadır. Ölçeğin büyütülmesinin hizmetlerdeki etkililiği ve verimliliği artıracaklarını savunanlar olduğu gibi, bu durumun demokratik katılımı azaltacağını savunanlar da bulunmaktadır. Örneğin Eryılmaz, hizmet sunulan alanın küçülmesinin, toplum tercihlerinin belirlenmesini ve bu alanın yönetilmesini kolaylaştıracağını, halkın da temsil edildikleri birimlerin faaliyetlerine olan ilgisini artıracaklarına işaret etmektedir²⁴. Ali Erkan Eke'ye²⁵ göre de kentin küçüklüğü halkın doğrudan katılımına imkân sunmaktadır; ancak ekonomiklik ve verimlilik için aynı sonucun ortaya çıkması zordur.

Hangi ölçekte uygulamaların daha etkili olacağı sonucuna ulaşmak için “hizmetlerin özellikleri” de dikkate alınmaktadır. Eke, bütün hizmetler için uygun bir ölçek belirlemenin zor olabileceğini, ancak çoğu yerel hizmetin büyüklükten yarar sağladığını; aşırı büyüklüğün ise, ucuzluk yerine maliyetlerin artmasına neden olabileceğini belirtmektedir²⁶. Bunun için belediyelerin yapmak zorunda oldukları temel hizmetlerin ve bu hizmetlerin birim maliyetlerinin belirlenmesi; hizmet ve maliyet ekseninde dikkatli değerlendirmelerde bulunulması gerektiği düşünülmektedir²⁷. Bazı hizmetler, görece daha küçük ölçekli belediyeler tarafından başarılı bir şekilde gerçekleştirilirken, kimi hizmetlerin etkililik düzeyine ulaşabilmesi daha büyük ölçekleri gerekli kılmaktadır²⁸. Uygulamada da, büyük ölçekli birimlerin daha etkili olduğu yönündeki eğilim ön plana çıkmaktadır. Örneğin, İngiltere, İsveç, Belçika ve Danimarka gibi ülkelerde “demokrasi” ile “etkililik” arasında dengenin göz ardı edilmeden yapılan reform çalışmalarında ölçek ekonomisi yaklaşımı baskın çıkmış ve “etkililik” kriterine göre yerel yönetimlerin ölçekleri büyütülmüştür. Danimarka’da 5.000-6.000; Almanya’nın bazı eyaletlerinde 5.000; Saarland Eyaletinde kırsal alanda 8.000, kentsel alanda 15.000; Hollanda’da 8.000; İsveç’te 8.000 ve Norveç’te 5.000 gibi asgari büyüklükler temel alınmıştır. Türkiye’de belediye kurulmasında, nüfus şartının 2.000’den 5.000’e yükseltilmesi, birleşmelerin teşvik edilmesi ve büyükşehir belediye yönetiminde, anakent ile ilçe belediyeleri arasındaki yetki ve görev bölüşümünde ağırlığın, anakent belediyesi yönünde kullanılması, ölçek ekonomisi yaklaşımının daha fazla kabul gördüğünü göstermektedir²⁹. Bu husus dikkate alınarak Türkiye’de belediyelerin gelir ve harcama yapıları ile ilgili yapılan bazı araştırmalarda da asgari büyüklük ile etkililik arasındaki ilişkiyi doğrulayan tespitlerde bulunulmuştur. Örneğin, nüfusu 10.000’in altındaki belediyelerde kişi başına personel harcamalarının oranı %34,8 ile diğer belediyelerden yüksek çıkmıştır. 5.000’in altındaki belediyelerde bu oran %41,8’e ulaşmaktadır. Buna karşılık belediye personeli başına düşen

²⁴ Bilal Eryılmaz, **a.g.k.**, s.172.

²⁵ Ali Erkan Eke, **Anakent Yönetimi Yönetimler arası İlişkiler**, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 5, 1982, s.16.

²⁶ Ali Erkan Eke, **a.g.k.**, s.14.

²⁷ Yıldız Atmaca, “Optimal Belediye Büyüklüğü ve Yeni Büyükşehir Belediye Yasası”, **Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi**, 3(2), 2013, s.170.

²⁸ Erbay Arıkboğa, “Türkiye’de Belediyelerin Büyüklüğü ve Kentin Bütünlüğü Sorunu: Reform ve Uygulama Krizi” **Dönüşen Kentler ve Değişen Yerel Yönetimler**, Ed: Neval Genç, Abdullah Yılmaz ve Hüseyin Özgür, Ankara, Gazi Kitabevi, 2008, s.300.

²⁹ Bilal Eryılmaz, **a.g.k.**, s.177-178.

belde nüfusu, küçük belediyelerde daha azdır. Büyük belediyelerde çalışanlara kıyasla küçük belediyelerdeki bir personelin iş yükü daha az iken, personel ödemelerinin belediye bütçesi içindeki payı daha yüksektir³⁰.

Ölçek ilkesinin tespitinde etkililik ve maliyetin yanı sıra coğrafi yapı ve yerleşim niteliğinin ve siyasal faktörlerin de dikkate alınması gerektiği söylenmelidir. Polatoğlu³¹, Türkiye’de belediyelerin (büyükşehir belediyeleri hariç) büyüklükleri ne kadar farklı olursa olsun 5393 sayılı Kanun hükümlerine göre yönetildiğine, oysa farklı büyüklükteki belediyelerin gerek coğrafi-fiziki-ekonomik gerekse gelişmişlik seviyesi açısından farklı sorunları olduğu gerçeğinden hareketle ayrı kanun ve düzenlemelere göre yönetilmesi gerektiğine dikkat çekmektedir³².

30.03.2014 öncesinde belediyelerin yaklaşık %70’inin nüfusu 5.000’in altındadır ve bu belediyeler Türkiye’deki belediye nüfusunun yalnızca %7,2’sini oluşturmaktadır. Bunların büyük bir kısmı da belde belediyeleridir. Belde belediyelerinin kendilerine özgü sorunlarının yanı sıra, sebep oldukları farklı sorunlar da bulunmaktadır³³. Arıkboğa’ya³⁴ göre idari parçalanma, bütünleşik bir kentsel alanda, kentin farklı bölgelerinde yetkili birden fazla belediyenin varlığını ortaya çıkarmaktadır. Arıkboğa³⁵ kentsel alanın yönetilebilirliğinin, kentsel alanların bütünselliğinin sağlanmasıyla mümkün olabileceğini belirtmektedir. Bu durumda kentsel alanın, tek bir belediyenin yönetim ve kontrolünde olup olmaması, yani idari parçalanmışlık durumunun düzeltilip düzeltilmemesi sorunun özünü oluşturmaktadır³⁶. Belde belediyelerinin idari bakımdan yetersiz görülmesi ve refah devletinin beraberinde ortaya çıkardığı çeşitli hizmet kalemlerini sunacak yeteneğe ve mali kaynağa sahip olmadıklarının düşünülmesi, devlet politikalarında bu birimlerin kapatılmaları ya da diğer idari birimlerle birleştirilmeleri sonucunu ortaya çıkarmaktadır³⁷.

Birleşmeler, zorunlu ve gönüllü olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Gönüllü birleşmeler, yerel halkın ya da ilgili yerel birimlerin karar organlarının onayı ile gerçekleşmektedir. Bunun aksi durumlar ise, zorunlu birleşmeleri temsil etmektedir. 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda, hem gönüllü (5393/8) hem de zorunlu (5393/11) birleşmeye ilişkin hükümler yer almaktadır. Kanun, gönüllü birleşme yolunu basitleştir-

³⁰ Erbay Arıkboğa, **Türkiye’de ...a.g.k.**, s.301.

³¹ Aykut Polatoğlu, **Kamu Yönetimi: Genel İlkeler ve Türkiye Uygulaması**, Ankara, METU Press, 2010, s.129.

³² Hüseyin Özgür, “Türkiye’de Orta Ölçekli Kentsel Alanların Yönetim Sorunu”, **Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-I**, Ed: Hüseyin Özgür ve Muhammet Kösecik, Ankara, Nobel Yayınevi, 2005, s.487.

³³ Umut Üzmez, “Türkiye’de Orta Ölçekli Kentsel Alanlar Sorununa Çözüm Arayışları: Zonguldak Örneği”, **Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi**, 14(2), 2012, s.133.

³⁴ Erbay Arıkboğa, **Türkiye’de...a.g.k.**, s.301.

³⁵ Erbay Arıkboğa, “5393/11: Devam Eden/Edemeyen Reform”, **1.Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, İstanbul, Erkam Matbaası, 2008, s.17.

³⁶ Umut Üzmez, **a.g.m.**, s.132.

³⁷ A. Kadir Topal, **a.g.k.**, s.468.

mekle beraber bu yolun pek işlemediği tespiti ile zorunlu birleştirme yöntemine ağırlık vermektedir³⁸. 6360 sayılı Kanun kapsamında ise, köylerin ve belde belediyelerinin (küçük yerleşim birimlerinin) kapatılması yolunun tercih edildiği görülmektedir.

4. 6360 Sayılı Kanun Çerçevesinde Gümüşlük Beldesinin Mahalleye Dönüştürülmesi ve Halkın Dönüşüme Yönelik Algısı

4.1. Araştırma Alanı ile İlgili Genel Bilgiler

6360 sayılı Kanun uyarınca Muğla ilinde, sınırları il mülki sınırı olmak üzere aynı adla büyükşehir belediyesi kurulması³⁹; ayrıca belediye sınırları içerisinde yer alan belde belediyelerinin tüzel kişiliğinin 30 Mart 2014 mahalli idareler genel seçimleri ile kaldırılmaları ve “belde ismiyle tek mahalle olarak” bağlı buldukları ilçenin belediyesine katılmaları kararlaştırılmıştır.

Araştırma alanı olarak, Muğla iline bağlı Bodrum ilçe belediyesine mahalle olarak bağlanan ve mahalli idareler genel seçim tarihine kadar, yaklaşık on altı yıldır, belde belediyesi olarak varlığını sürdürmekte olan “Gümüşlük⁴⁰” seçilmiştir.

Gümüşlük, Türkiye’nin Ege Bölgesi’nde Bodrum Yarımadası’nın en batı ucunda yer alan bir yerleşim yeridir. 1998 yılından önce Bodrum ilçesine bağlı “Karakaya Köyü” olarak varlığını sürdürmüştür. Bodrum İlçesi’ne bağlı bir belde belediyesi olarak kurulması ise, 1998 yılında gerçekleşmiştir⁴¹.

4.2. Araştırma Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Gümüşlük Beldesi halkı oluşturmaktadır. 2012 yılı nüfus verilerine göre yerleşim yerinde sürekli ikamet eden Türkiye Cumhuriyeti (T.C.)

³⁸ Umut Üzmez, **a.g.m.**, s.136-137.

³⁹ Özsalmanlı vd., (2012: 21, 23) “Muğla iline bağlı ilçelerin neredeyse hepsinin kentleşme, sanayileşme ve toplumsal yapı olarak Muğla’yı çoktan ve katlayarak geçtiğini; bu kentin, ilçelerin ilişkili ve bağlı olmak istemedikleri bir yer durumuna geldiğini” ifade etmektedir. Çalışmada, bu nedenle ilçe belediyelerinin Muğla’nın büyükşehir olmasına sıcak bakmadıkları belirtilmekte; büyükşehir merkezi olacak Muğla ile ilçelerinin kopukluğuna (coğrafi, ekonomik, toplumsal vb.) dikkat çekilmektedir.

⁴⁰ Gümüşlük gibi mahalleye dönüşmüş olan Bodrum’a bağlı Gündoğan, Mumcular, Ortakent, Göltürkbükü ve Yalıkavak belde belediyelerinde Gümüşlük de dâhil olmak üzere 21 Ekim 2013 tarihinde (idari değişimden önce) bir referandum gerçekleştirilmiş ve belde halkının kapatılma kararına ilişkin görüşleri sorgulanmıştır. Referanduma katılan Gündoğan halkı seçmenlerinden 1.001’i hayır; 8’i evet; Mumcular’dan 728’i hayır, 1’i evet; Göltürkbükü’nden 447’si hayır, 1’i evet; Ortakent’den ise 998 seçmenin tümü hayır yanıtını vermiştir. Araştırma alanı olan Gümüşlük Beldesi’nde ikamet eden 2.754 seçmenden ise 1.092’si referanduma katılmış ve 1.080 kişi hayır diyerek kapatılma kararını doğru bulmadıklarını belirtmiştir (Milliyet Gazetesi, 2012).

⁴¹ Belde belediyesi statüsü,04.11.1998 tarihinde alınan ve 06.11.1998 tarihli ve 23515 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 1580 Sayılı Kanun’un 7469 Sayılı Kanun’la değişik 7’inci maddesi uyarınca İçişleri Bakanlığının 98/49852 sayılı Kararına dayanmaktadır.

vatandaşı sayısı 3805; yabancı ülke vatandaşı ise, 600 kişidir. T.C. vatandaşı toplam erkek sayısı 1979 iken, kadın sayısı da 1826'dır⁴².

2013 yılı Kasım ve Aralık aylarında gerçekleştirilen anket çalışması, evrenden rastgele örneklem yöntemine göre seçilen 409 kişiye uygulanmıştır.⁴³ Bu bağlamda, örnekleme ilişkin demografik veriler Tablo 4.1'de yer almaktadır.

Tablo 4.1: Demografik Veriler

Demografik Bilgiler		n	%	Demografik Bilgiler		n	%	
Uyruk	T.C.	396	96,8	Eğitim Durumu	Okuma yazmam yok	2	0,5	
	Diğer	8	2,0		Yalnız okuma yazma biliyorum	2	0,5	
Cinsiyet	Kadın	177	43,3		İlkokul	109	26,7	
	Erkek	226	55,3		Ortaokul	46	11,2	
Yaş	15-25	44	10,8		Lise	124	30,3	
	26-35	130	32,3		Ön lisans	40	9,8	
	36-45	108	26,7		Lisans	71	17,4	
	46-55	64	15,9		Lisansüstü	15	3,7	
	56-65	37	8,9		Aylık Gelir Durumu	Gelirim yok	70	17,1
	66-79	18	4,4			0-500	18	4,4
	80 ve üzeri	2	0,4	501-1.000		66	16,1	
İkamet Süresi	Sürekli	337	82,4	1.001-1.500		71	17,4	
	Yaz Ayları	17	4,2	1.501-2.000		47	11,5	
	Diğer	49	12,0	2.001-2.500		54	13,2	
İkamet Edilen Mahalle	Karakaya	316	77,3	2.501 ve üstü		74	18,1	
	Koyunbaba	70	17,1	Meslek	Öğrenci	7	1,7	
Yaşam Süresi (Yıl)	1-10	184	45		İşsiz	12	2,9	
	11-20	68	16,6		Ev Hanımı	71	17,4	
	21-30	49	11,9		Üst Düzey Yönetici	5	1,2	
	31-40	45	10,8		Esnaf, Tüccar, Zanaatkar	45	11,0	
	41-50	23	5,6		Memur	51	12,5	
	51 ve üzeri	16	5,6		Çiftçi	5	1,2	
					İşçi	76	18,6	
					Emekli	50	12,2	
					Turizmci	28	6,8	
				Diğer	58	14,2		

⁴² <http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>.

⁴³ %95 güven aralığında 0.05 hata payı ile örneklem büyüklüğü 353 olarak hesaplanmıştır (n=353).

Tablo 4.1'deki verilere göre araştırmaya katılan örneklemin yarısından fazlası erkektir ve tamamına yakını T.C. vatandaşdır. En yoğun katılımcı yaş grubu %32,3 ile 15–25 arasındadır. Ankete katılanların yaş ortalaması ise, 40,3'tür. Katılımcıların Gümüşlük'te yaşadıkları süreye ilişkin ortalama 18,4 yıldır. Katılımcıların yarısından fazlası Karakaya mahallesinde ikamet etmektedir. Katılımcıların %0,5'inin okuma yazması yoktur. %3,7'si ise, lisansüstü mezundur. Katılımcılardan %17,1'i kendisine ait bir geliri olmadığını belirtmiştir. 2501 ve üzeri gelire sahip olanların oranı ise, %18,1'dir. Öğrenci, üst düzey yönetici ve çiftçilik yapan katılımcı sayısı diğer mesleklere göre daha az orandadır. %18,6 ile en yüksek oranda icra edilen meslek, işçiliktir.

4.3. Veri Toplama Aracı

Örneklem başlığı altında da belirtildiği gibi araştırmada kullanılan veri toplama yöntemi ankettir. Araştırmada, Aktel vd.'nin⁴⁴ 5747 sayılı Kanun kapsamında "İsparta'nın kapatılan küçük belediyelerinde yaşayan halkın kapatılma kararını nasıl algıladıklarını ortaya koymak" amacıyla geliştirdikleri ölçekten yararlanılmıştır. Sorular, araştırma amacına yönelik olarak büyük ölçüde revize edilmiştir. Anket genele uygulanmadan önce 40 kişiden oluşan bir örneklem grubuna uygulanmıştır. Sonuçların Cronbach Alpha değeri 0,78 olarak hesaplanmıştır. Değer, 0,70'in üzerinde olduğu için anket güvenilir kabul edilerek genele uygulanmıştır. Anket formunda demografik sorulara; halkın algı ve tutumlarını tespit etmeye imkân tanıyan beşli likert ölçeği ile hazırlanmış önermelere yer verilmiştir. Elde edilen veriler, SPSS (sürüm 15.0) istatistik programı aracılığıyla frekans analizi yapılarak yorumlanmıştır.

4.4. Gümüşlük Halkının Dönüşüme Yönelik Algısı

Gümüşlük halkının dönüşüme yönelik algısını ölçmek amacıyla Tablo 4.2'deki "genel anlamda belde belediyelerinin kapatılmasına ilişkin önermelere" yer verilmiştir. Devamında ise, sırasıyla Tablo 4.3 "Gümüşlük Belediyesi'nin kapatılmasına ilişkin önermeler", Tablo 4.4 "hizmet sunumuna ilişkin önermeler", Tablo 4.5 "katılım boyutuna ilişkin önermeler" ve Tablo 4.6 "mali boyuta ilişkin önermeler" yer almaktadır.

⁴⁴ Mehmet Aktel, Yakup Altan ve Kemal Uysal, "5747 Sayılı Yasa ile Köye Dönüştürülen Küçük Belediyeler: Isparta Örneği", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 18(1), Ankara, TODAİE.

Tablo 4.2: Genel Anlamda Belde Belediyesinin Kapatılmasına İlişkin Önergeler

ÖNERMELER	Kesinlikle Katılıyor		Katılıyor		Ne Katılıyor Ne Katılmıyor		Katılmıyor		Kesinlikle Katılmıyor	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Muğla'nın ilk yerel seçimlerden (30 Mart 2014) sonra büyükşehir belediyesi olacağı hakkında bilgi sahibiyim.	177	44,6	140	35,3	41	10,3	28	7,1	11	2,8
Yerel yönetimler alanında yapılan reform çalışmalarını destekliyorum.	80	20,6	114	29,3	79	20,3	67	17,2	49	12,6
Belde belediyelerinin kapatılması olumlu sonuçlar yaratacaktır.	57	14,1	70	17,3	76	18,8	100	24,7	102	25,2
Belde belediyelerinin kapatılması ile ilgili düzenleme kamu yararınadır.	56	14,4	63	16,2	80	20,6	112	28,8	78	20,1
Belde belediyelerinin kapatılması ile ilgili düzenleme siyasi parti ve kişilere fayda sağlamak amacıyla yapılmıştır.	115	28,5	105	26,1	71	17,6	62	15,4	50	12,4
Belde belediyelerinin kapatılması ile ilgili düzenleme vatandaşın daha kaliteli/verimli hizmet alması amacıyla yapılmıştır.	48	11,8	57	14,0	69	17,0	124	30,5	109	26,8
Belde belediyelerinin kapatılması ile ilgili düzenleme kaynak israfının önlenmesi amacıyla yapılmıştır.	49	12,2	83	20,6	93	23,1	119	29,6	58	14,4
Belde belediyelerinin kapatılması ile ilgili düzenleme Avrupa Birliği'ne uyum çalışmaları amacıyla yapılmıştır.	42	10,6	60	15,1	115	28,9	111	27,9	70	17,6
Birçok belde belediyesi yerel kamu hizmetlerini etkin ve verimli yürütemediği için belediyelerin kapatılmaları olumlu bir sonuç doğuracaktır.	54	13,5	56	14,0	78	19,5	126	31,4	87	21,7
Belde belediyeleri yetersiz mali kaynaklara sahip olduğundan kapatılmaları olumlu bir sonuç yaratacaktır.	47	11,8	68	17,0	80	20,0	133	33,3	72	18,0
Belde belediyelerinde halkın katılım düzeyi yüksek olduğundan kapatılmaları olumsuz bir sonuç yaratacaktır.	103	25,6	118	29,3	74	18,4	67	16,6	41	10,2
Belde belediyeleri şeffaf/açık yönetim anlayışına sahip olmadıklarından kapatılmaları olumlu bir sonuç yaratacaktır.	50	12,4	59	14,6	67	16,6	132	32,7	96	23,8

Tablo 4.2'de katılımcıların, 6360 sayılı Kanun uyarınca Türkiye genelindeki belde belediyelerinin kapatılmasına ilişkin algıları önermeler çerçevesinde analiz edilmektedir. 30.03.2014 tarihindeki mahalli idareler genel seçimleri sonrasında, Muğla'nın büyükşehir belediyesine dönüşeceği konusunda katılımcıların %79,9'u bilgi sahibi olduğunu belirtmektedir.

Yerel yönetimler alanında yapılan reform çalışmaları katılımcıların yarısı (%49,9'u) tarafından desteklenmekte, ancak reform kapsamındaki "belde belediyelerinin kapatılmasının" olumlu sonuçlar yaratacağı önermesini katılımcıların yarısı (%49,9) desteklememektedir. %48,9'u da belde belediyelerinin kapatılmasının kamu yararına olmadığını düşünmektedir.

Katılımcıların %54,6'sı belde belediyelerinin kapatılması ile ilgili düzenlemenin siyasi parti ve kişilere fayda sağlamak amacıyla yapıldığını ifade etmiştir. %57,3'ü vatandaşın daha kaliteli/verimli hizmet alması ve %44'ü ise, kaynak israfının önlenmesi amacıyla yapılmadığını belirtmiştir. Belde belediyelerinin Avrupa Birliği'ne uyum çalışmaları kapsamında kapatıldığı önermesine katılmayanların oranı ise, %45,5'dir.

Bazı belde belediyelerinin yerel kamu hizmetlerini etkin ve verimli yürütmeye için kapatılmalarının olumlu bir sonuç doğuracağı önermesine katılımcıların %53,1'i katılmamaktadır. Belde belediyelerinin yetersiz mali kaynaklara sahip olduğundan kapatılmalarının olumlu bir sonuç yaratacağı önermesine %51,3'ü katılmamaktadır. Bu veriden yola çıkılarak, katılımcıların belediyeleri mali anlamda yeterli algıladığı ya da yetersizlik durumunun katılımcılar tarafından kapatılma için yeterli bir gerekçe olarak görülmediği sonucuna varılabilir.

“Belde belediyelerinde halkın katılım düzeyi yüksek olduğundan kapatılmaları olumsuz bir sonuç yaratacaktır” önermesine katılımcıların %54,9'u katılmaktadır. “Belde belediyeleri şeffaf/açık yönetim anlayışına sahip olmadıklarından kapatılmaları olumlu bir sonuç yaratacaktır” önermesine ise, %56,5 oranında olumsuz tutum sergilenmiştir. Her iki önerme birlikte değerlendirildiğinde katılımcıların yarısından fazlasının ilgili gerekçeler doğrultusunda belediyelerin kapatılmasını desteklemediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 4.3: Gümüşlük Belediyesi'nin Kapatılmasına İlişkin Önermeler

ÖNERMELER	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Gümüşlük Belediyesi'nin ilk yerel seçimlerden sonra kapatılacağı hakkında bilgi sahibiyim.	175	44,0	157	39,4	25	6,3	24	6,0	17	4,3
Gümüşlük beldemizin ilk yerel seçimlerden sonra Gümüşlük Mahallesi olarak teşkilatlanacağı hakkında bilgi sahibiyim.	153	38,2	164	40,9	32	8,0	31	7,7	21	5,2
İlk yerel seçimlerden sonra beldemizin bir mahalle olarak Bodrum İlçe Belediyesi'ne bağlanacağı hakkında bilgi sahibiyim.	160	39,8	161	40,0	32	8,0	36	9,0	13	3,2
Gümüşlük beldemizin ilk yerel seçimlerden sonra 1 mahalle muhtarı tarafından yönetileceği hakkında bilgi sahibiyim.	147	36,8	160	40,1	35	8,8	44	11,0	13	3,3
Gümüşlük Belediyesi'nin kapatılmasını isteyip istemediğimiz belde halkı olarak bize sorulmalıydı.	210	52,4	102	25,4	32	8,0	34	8,5	23	5,7
Gümüşlük Belediyesi'nin kapatılıp Bodrum ilçesine bağlı bir mahalleye dönüştürülmesi doğru bir karardır.	47	11,8	64	16,0	57	14,3	105	26,3	127	31,8
Belediyemizin kapatılması ile demokratik haklarımız elimizden alınmış olacaktır.	118	29,6	70	17,5	75	18,8	83	20,8	53	13,3
Bir turizm bölgesi olmamız dolayısıyla mevcut belediyemizin kaldırılmaması gerekir.	173	43,5	83	20,9	45	11,3	48	12,1	49	12,3

Tablo 4.3’de Gümüşlük Belediyesi’nin kapatılmasına ilişkin önermelere yer verilmektedir. Gümüşlük Belediyesi’nin ilk mahalli idareler genel seçimlerinden sonra kapatılacağı hakkında katılımcıların %83,4’ü; Gümüşlük Mahallesi olarak teşkilatlanacağı hakkında %79,1’i; Gümüşlük’ün 1 mahalle muhtarı tarafından yönetileceği hakkında %76,9’u ve beldenin bir mahalle olarak Bodrum İlçe Belediyesi’ne bağlanacağı hakkında ise, %79,8’i bilgi sahibidir. Oranların yüksekliği katılımcıların beldelelerinde meydana gelecek idari değişime yönelik farkındalıklarını ortaya koymaktadır.

Gümüşlük Belediyesi’nin kapatılması kararının halka sorulması gerektiği önermesi, katılımcıların %77,8’i tarafından desteklenmektedir. Gümüşlük Belediyesi’nin Bodrum ilçesine bağlı bir mahalleye dönüştürülmesi önermesi katılımcıların %58,1’i tarafından doğru bir karar olarak algılanmamakta; %27,8’i ise, bu durumu olumlu bir gelişme olarak değerlendirmektedir. Ayrıca katılımcıların %64,4’ü bölgenin turizm alanı olması sebebiyle belediyenin kaldırılmaması gerektiğini düşünmektedir. Katılımcıların belediyenin kapatılması ile vatandaşların demokratik haklarının ellerinden alınacağına yönelik algı düzeyi %47,1; demokratik hakların kullanımına engel olmayacağını düşünenlerin oranı ise, %34,1’dir.

Tablo 4.4: Hizmet Sunumuna İlişkin Önermeler

ÖNERMELER	Kesinlikle Katılıyor		Katılıyor		Ne Katılıyor Ne Katılmıyor		Katılmıyor		Kesinlikle Katılmıyor	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Gümüşlük Belediyesi verimli çalışmaktadır.	128	32,9	133	34,2	56	14,4	39	10,0	33	8,5
Belediyemiz kapatılınca belediyeye ait araç ve gereçler beldemizde kalmalıdır (Örneğin itfaiye araçları, çöp ve çevre temizleme araçları vb.)	199	49,8	133	33,3	36	9,0	22	5,5	10	2,5
Belediyemiz kapatılınca mahallemize yönelik hizmetlerin sunumunda sorun yaşanacaktır.	163	41,5	133	33,8	41	10,4	30	7,6	26	6,6
Belediyemiz kapatıldıktan sonra içme suyu temini konusunda sorun yaşanacaktır.	125	31,4	108	27,1	73	18,3	67	16,8	25	6,3
Belediyemiz kapatıldıktan sonra kanalizasyon hizmeti konusunda sorun yaşanacaktır.	126	31,8	110	27,8	63	15,9	62	15,7	35	8,8
Belediyemiz kapatıldıktan sonra çöplerin toplanması konusunda sorun yaşanacaktır.	146	37,3	108	27,6	60	15,3	51	13,0	26	6,6
Belediyemiz kapatıldıktan sonra çevre temizliği (deniz, cadde, sokak ve pazar yeri, yıkıntı atıklarının toplanması ve gürlütlü kirliliği vb.) konusunda sorun yaşanacaktır.	152	38,3	113	28,5	54	13,6	50	12,6	28	7,1
Belediyemiz kapatıldıktan sonra ulaşım hizmeti konusunda sorun yaşanacaktır.	100	25,4	94	23,9	71	18,0	85	21,6	44	11,2
Belediyemiz kapatıldıktan sonra itfaiye hizmeti konusunda sorun yaşanacaktır.	115	29,0	109	27,5	67	16,9	66	16,6	40	10,1
Belediyemiz kapatıldıktan sonra imar hizmeti konusunda sorun yaşanacaktır.	123	31,5	105	26,9	71	18,2	61	15,6	31	7,9
Bodrum Belediyesi bünyesinde mahalleye dönüşmemiz sunulacak kamu hizmetlerinin kalitesini ve sürekliliğini arttıracaktır.	49	12,4	52	13,1	96	24,2	116	29,3	83	21,0
Gümüşlük Beldesinin yazın artan nüfusu karşısında Bodrum Belediyesi yeterli hizmeti sunacaktır.	47	11,8	59	14,8	73	18,3	107	26,8	114	28,5
Bodrum’a olan uzaklık, Bodrum Belediyesi’nin beldemizde etkin hizmet sunmasında sorun yaratacaktır.	155	39,1	102	25,8	52	13,1	44	11,1	43	10,9

Tablo 4.4’de idari dönüşümün, belediyelerin hizmet sunumu üzerindeki etki ve sonuçlarına ilişkin önermelere yer verilmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu tarafından (%67,1) Gümüşlük Belediyesi’nin verimli çalıştığı kabul edilmektedir. Katılımcıların %83,1’i kapatılma sürecinden sonra belediyeye ait araç ve gereçlerin beldede kalması gerektiğini düşünmektedir. Belediye kapatıldıktan sonra mahalleye yönelik hizmetlerin sunumunda sorun yaşanacağına yönelik algı oranı %75,3’tür. Katılımcıların hemen hemen yarısı ve daha fazlası (ulaşım %49,3 itfaiye %56,5, imar %58,4, içme suyu %58,5, kanalizasyon %59,6, çöp toplama %64,9 ve çevre temizliği %66,8) önermelerde yer alan hizmet türlerinin sunumunda sorunlar yaşanacağını düşünmektedir.

Katılımcıların %50,3’üne göre Gümüşlük’ün mahalleye dönüştürülmesi, sunulacak kamu hizmetlerinin kalitesini ve sürekliliğini olumsuz etkileyecek; aynı zamanda %55,3’üne göre yazın artan nüfus karşısında Bodrum Belediyesi yeterli hizmeti sunamayacaktır. Ayrıca beldenin Bodrum’a olan uzaklığının etkili hizmet sunulması hususunda sorun yaratacağı önermesi %64,9’luk oranla desteklenmektedir.

Tablo 4.5: Katılım Boyutuna İlişkin Önermeler

ÖNERMELER	Her zaman		Sık sık		Ara Sıra		Nadiren		Hiçbir zaman	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Gümüşlük Belediyesi’nin meclis toplantılarına katılıyorum.	31	7,8	12	3,0	83	20,8	48	12,0	226	56,5
Gümüşlük Belediyesi’nin sosyal ve kültürel etkinliklerine katılıyorum.	50	12,5	49	12,3	146	36,6	71	17,8	83	20,8
Gümüşlük Belediyesi kapatıldıktan sonra Bodrum ilçe belediyesinin meclis toplantılarına katılacağım.	21	5,4	13	3,3	63	16,1	83	21,2	212	54,1
Gümüşlük Belediyesi kapatıldıktan sonra Bodrum ilçe belediyesinin sosyal ve kültürel etkinliklerine katılacağım.	28	7,1	21	5,3	131	33,1	111	28,0	105	26,5
	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Ne Katılmıyorum Ne Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Talep ve beklentilerim Gümüşlük Belediyesi tarafından dikkate alınır.	170	43,9	51	13,2	60	15,5	37	9,6	69	17,8
Belediyemiz kapatıldıktan sonra talep ve beklentilerim Bodrum Belediyesi tarafından dikkate alınacaktır.	51	13,1	29	7,5	102	26,3	89	22,9	117	30,2
Herhangi bir problemle karşılaştığımda, Gümüşlük Belediyesi yetkililerine rahatlıkla ulaşım derdimi anlatabiliyorum.	190	48,3	107	27,2	39	9,9	29	7,4	28	7,1
Belediyemiz kapatıldıktan sonra herhangi bir problemle karşılaştığımda, Bodrum Belediyesi yetkililerine rahatlıkla ulaşım derdimi anlatabileceğimi düşünüyorum.	48	12,2	65	16,6	94	24,0	87	22,2	98	25,0

Tablo 4.5’de vatandaşın belediyenin siyasi, sosyal ve kültürel etkinliklerine katılımına ilişkin önermelere yer verilmektedir. Katılımcıların %56,5’i Gümüşlük Belediyesi’nin meclis toplantılarına hiçbir zaman katılmadığını belirtmiştir. Her zaman ve sık sık katılanların toplamı %10,8; nadiren katılanların oranı ise, %12’dir. Bodrum ilçe belediyesinin meclis toplantılarına hiçbir zaman katılmayacağını ifade edenlerin oranı %54,1’dir. Her zaman veya sık sık katılacağını belirtenlerin toplamı ise, %8,7’dir.

“Gümüşlük Belediyesi’nin sosyal ve kültürel etkinliklerine katılım” önermesine her zaman veya sık sık katıldığını ifade eden katılımcıların oranı %24,8; ara sıra katıldığını belirtenlerin oranı ise, %36,6’dır. Gümüşlük Belediyesi kapatıldıktan sonra Bodrum ilçe belediyesinin sosyal ve kültürel etkinliklerine her zaman veya sık sık katılacağını belirtenlerin toplamı %12,4; ara sıra katılacağını belirtenlerin oranı ise, %33,1’dir.

Beldenin kapatılmasından sonra hem sosyal ve kültürel hem de siyasi katılımın idari dönüşümden önceki duruma nazaran azalacağı ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda katılımcıların siyasi katılımına kıyasla sosyal ve kültürel katılımının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Katılımcıların %57,1’i talep ve beklentilerinin Gümüşlük Belediyesi tarafından dikkate alındığını belirtmekle birlikte Gümüşlük Belediyesi kapatıldıktan sonra talep ve beklentilerinin Bodrum Belediyesi tarafından dikkate alınacağını düşünenlerin oranı %20,6’ya düşmektedir. Katılımcıların %75,5’i herhangi bir problemle karşılaştığında, Gümüşlük Belediyesi yetkililiklerine rahatlıkla ulaşıp derdini anlatabildiğini belirtmekte; aynı önerme Bodrum Belediyesi açısından yöneltildiğinde ise, bu oranın %28,8’e gerilediği görülmektedir.

Tablo 4.6: Mali Boyuta İlişkin Önermeler

ÖNERMELER	Kesinlikle Katılıyor		Katılıyor		Ne Katılıyor Ne Katılmıyor		Katılmıyor		Kesinlikle Katılmıyor	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Gümüşlük Belediyesi’nin mali (parasal) kaynakları yeterlidir.	94	23,6	129	32,3	75	18,8	63	15,8	38	9,5
Gümüşlük Belediyesi’nin fiziki kaynakları (bina, araç gereç, teçhizat vb.) yeterlidir.	97	24,3	161	40,3	66	16,5	42	10,5	34	8,5
Gümüşlük Belediyesi mali (parasal) kaynaklarını etkin ve yerinde kullanır.	107	27,6	113	29,1	85	21,9	40	10,3	43	11,1
Gümüşlük Belediyesi fiziki kaynaklarını (bina, araç gereç, teçhizat vb.) etkin ve yerinde kullanır.	107	27,1	144	36,5	72	18,2	36	9,1	36	9,1
Bodrum ilçe belediyesi mali (parasal) kaynakları daha etkin kullanacaktır.	51	12,9	59	14,9	128	32,3	84	21,2	74	18,7
Bodrum ilçe belediyesi fiziki kaynakları (bina, araç gereç, teçhizat vb.) daha etkin kullanacaktır.	43	10,9	62	15,7	139	35,2	82	20,8	69	17,5
Gümüşlük Belediyesi beldemizin gelişimine (alt yapı, fiziksel ve kültürel imkânlar vb.) yönelik yatırımlar yaptı.	118	29,6	158	39,6	60	15,0	37	9,3	26	6,5
Bodrum Belediyesi beldemizin daha hızlı gelişmesini (alt yapı, fiziksel ve kültürel imkânlar vb.) sağlayıcı yatırımlar yapacaktır.	44	11,0	64	16,0	143	35,7	80	20,0	70	17,5

Bodrum Belediyesi yeni kurulacak mahallelerde adil bir kaynak dağılımı gerçekleştirecektir.	40	10,0	65	16,3	134	33,5	95	23,8	66	16,5
Beldemize ilişkin kararların alınmasında ve sorunların tespitinde Gümüşlük Belediyesi etkin çalışır.	102	25,8	147	37,2	80	20,3	38	9,6	28	7,1
Beldemize ilişkin kararların alınmasında ve sorunların tespitinde Bodrum Belediyesi daha etkin çalışacaktır.	46	11,5	52	13,0	131	32,8	91	22,8	80	20,0

Tablo 4.6’da belediyelerin mali boyutuna ilişkin önermelere yer verilmektedir. Katılımcıların yarısından fazlası (%55,9’u) Gümüşlük Belediyesi’nin mali kaynaklarının yeterli olduğunu ve aynı zamanda kaynakların etkili ve yerinde kullanıldığını (%56,7) düşünmektedir. Bodrum Belediyesi’nin bu kaynakları daha etkili kullanacağı konusuna ise, sadece %27,8’i katılmaktadır.

Gümüşlük Belediyesi’nin fiziki kaynaklarının (bina, araç gereç, teçhizat vb.) yeterli olduğunu düşünenlerin oranı %64,6 ve bu kaynakların etkili ve yerinde kullanıldığına yönelik algı da %63,6’dır. Bodrum Belediyesi’nin fiziki kaynaklarını daha etkili kullanacağını düşünenlerin oranı ise, %26,6’dır.

Katılımcıların yaklaşık %70’i Gümüşlük Belediyesi’nin beldenin gelişimine (alt yapı, fiziksel ve kültürel imkânlar vb.) yönelik yatırımlar yaptığını düşünmekte iken, Bodrum Belediyesi’nin aynı işleve yönelik değerlendirmesi %27’de kalmaktadır. Burada dikkat çeken bir husus, katılımcıların %35,7’sinin bu konu ile ilgili kararsızlığının mevcut olmasıdır. Oranlar dikkate alındığında katılımcıların dönüşümden sonraki süreçte, kesin yargılarda bulunmadan, temkinli yaklaştığı da söylenebilir.

Katılımcıların %26,3’ü Bodrum Belediyesi’nin yeni kurulacak mahallelerde adil bir kaynak dağılımı gerçekleştireceğini düşünmekte ve %33,5’i ise, bu önerme ile ilgili kararsızlıklarını ortaya koymaktadır.

Katılımcıların %63’ü beldeye ilişkin kararların alınmasında ve sorunların tespitinde Gümüşlük Belediyesi’nin etkili çalıştığını; ancak aynı konuda katılımcıların %24,5’i Bodrum Belediyesi’nin “daha etkili” çalışacağını ifade etmektedir. Belediyelerin halkın etkililik algısı açısından karşılaştırılmasında Gümüşlük Belediyesi’nin katılımcılar tarafından daha etkili görüldüğü ortaya çıkmaktadır.

5. Sonuç

6360 sayılı Kanun’un Gereğesinde; etkin, etkili ve katılımcı bir yerel yönetim anlayışının kamu yönetimi reformları için temel değerler olarak ön plana çıktığı ifade edilerek günümüzde küreselleşme ile birlikte, yönetim paradigmasının değiştiği vurgulanmış; vatandaşların beklentilerinin karşılanabilmesi için kamu yönetiminin verimli olması gerektiğinin altı çizilmiştir. Ölçek ekonomisinden yararlanmak, kaynak israfını önlemek ve yönetsel koordinasyonu sağlamak açısından büyükşehir bölgelerini kapsayan bütüncül makro plan ve politikalara duyulan ihtiyaç dile getirilmiştir; küçük ölçekli mahalli idarelerin artan yerel sorunları çözüme kabiliyetleri sorgulanmıştır. Bu doğrultuda da yürürlüğe giren Kanun kapsamında büyükşehir sınırları içinde kalan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılması uygun görülmüştür. Ancak kapsamlı bir idari dönüşüme kaynaklık eden bu yasal düzenleme, büyükşehir

olacak illerde desteklenmesinin yanı sıra kamuoyunun tepki ve eleştirilerine de maruz kalmıştır. Araştırmada kapatılan Gümüşlük Belde Belediyesi'nde yaşayan halkın bu süreci nasıl algıladığı, anket tekniğine dayalı elde edilen veriler doğrultusunda analiz edilmeye çalışılmıştır.

Çalışma, Kanun yayımlandıktan sonra; fakat kapatma kararının yürürlüğe gireceği yerel seçim tarihinden önce gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öncelikle katılımcıların dönüşüm süreci ile ilgili bilgi sahibi olup olmadığını tespit edici sorulara yer verilmiştir. Veriler neticesinde katılımcıların Gümüşlük Belediyesi'nin ilk yerel seçimlerden sonra kapatılacağı, bir mahalle muhtarı tarafından yönetileceği ve Bodrum İlçe Belediyesi'ne bağlanacağı hakkında bilgi sahibi oldukları görülmüştür. Oranlardaki yükseklik katılımcıların idari dönüşüme yönelik farkındalıklarını ortaya koymaktadır. Gümüşlük Belediyesi'nin kapatılması kararının kendilerine sorulması gerektiğini düşündükleri ve büyük bir oranının da kapatılma kararını doğru bulmadığı sonucuna ulaşmıştır. Kanun'un gerekçesindeki "etkili ve verimli hizmet sunamadıkları ve yeterli mali kaynaklara sahip olmadıkları" nedeniyle belde belediyelerinin kapatılması kararı, katılımcıların yarısından fazlası tarafından geçerli bir neden olarak görülmemiştir. Ayrıca belediyenin kapatılmasının istenip istenmediğinin referandum süreciyle kendilerine sorulması gerektiğini düşündükleri tespit edilmiştir.

Katılımcıların büyük çoğunluğu tarafından Gümüşlük Belediyesi'nin verimli çalıştığı kabul edilmiş, belediye kapatıldıktan sonra hizmetlerin sunumunda sorun yaşanacağını düşündükleri tespit edilmiştir. En fazla sorun yaşanacağı düşünülen hizmet kalemleri sırasıyla çevre temizliği, çöp toplama, kanalizasyon, içme suyu, imar, itfaiye ve ulaşımdır.

Beldenin kapatılmasından sonra hem sosyal ve kültürel hem de siyasi katılımın idari dönüşümden önceki duruma kıyasla azalacağı ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda katılımcıların siyasi katılımına nazaran sosyal ve kültürel katılımının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların yarısından fazlasının ise, Gümüşlük Belediyesi'nin fiziki ve mali kaynaklarını yeterli gördükleri, aynı zamanda kaynakların etkin ve yerinde kullanıldığını düşündükleri saptanmıştır. Belediyelerin (Gümüşlük-Bodrum) etkinlik karşılaştırmasında Gümüşlük Belediyesi'nin katılımcılar tarafından daha etkili görüldüğü bulgusuna ulaşılmıştır.

Kapsamlı idari dönüşümlerden önce, fırsat ve risklerin önceden tespiti ve sürecin daha iyi analiz edilebilmesi için pilot uygulamalara başvurulmasının, yerleşim yerlerinin kendine has coğrafi, ekonomik, sosyal ve kültürel özelliklerinin dikkate alınmasının, örneğin turizm yoğun beldelerde yazın artacak nüfus dikkate alınarak düzenlemeler yapılmasının göz önünde bulundurulması gerektiği ifade edilebilir. Kapatılan belde belediyeleri ile ilgili önümüzdeki süreçte yapılacak benzer araştırmaların asıl olarak, sürecin sonuçlarını betimleyeceği; bu konuda ortaya konulan araştırma bulgularının ne ölçüde değiştiğini ya da perçinlendiğini de gün yüzüne çıkaracağı ve somut çözüm önerilerine kaynaklık edeceği düşünülmektedir.

Kaynakça

- AKILLI, Hüsnüye, “Türkiye’de Yerel Yönetim Sistemindeki Dönüşümün Sayısal Sonuçları: Antalya Örneği”, **Türk İdare Dergisi**, Sayı: 469, 2010, s.11-35.
- ADALET VE KALKINMA PARTİSİ YEREL YÖNETİMLER BAŞKANLIĞI, “Sorular ve Cevaplarla Yeni Büyükşehir Belediye Yasası”,2012, www.akparti.org.tr/upload/documents/akparti_buyuksehir_yasasi.pdf, Erişim Tarihi (01.05.2014).
- AKTEL Mehmet, Altan, Yakup ve Uysal, Kerman,“5747 Sayılı Yasa ile Köye Dönüştürülen Küçük Belediyeler: Isparta Örneği”, **Çağdaş Yerel Yönetimler**, 18(1),2009, Ankara, TODAİE Yayını, s. 45-70.
- ARIKBOĞA, Erbay, “Türkiye’de Belediyelerin Büyüklüğü ve Kentin Bütünlüğü Sorunu: Reform ve Uygulama Krizi”,**Dönüşen Kentler ve Değişen Yerel Yönetimler**, Ed: F Neval Genç, Abdullah Yılmaz ve Hüseyin Özgür, Ankara, Gazi Kitabevi, 2008, s.299-330.
- ARIKBOĞA, Erbay, “5393/11: Devam Eden/Edemeyen Reform”, **1. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, İstanbul, Erkam Matbaası, 2008, s.17-34.
- ATMACA, Yıldız,“Optimal Belediye Büyüklüğü ve Yeni Büyükşehir Belediye Yasası”, **Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi**, 3(2), 2013, s.168-184.
- ÇINAR, Tayfun, Çiner, Umut Can ve Zengin, Ozan, **Büyükşehir Yönetimi Bütünleştirme Süreci**, Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayını, 2009.
- ÇINAR, Tayfun, Duru, Bülent, Çiner, Umut Can ve Zengin, Ozan, **Belediyelerin Sınırları**, Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayını, 2013.
- EKE, Ali E.,**Anakent Yönetimi Yönetimler arası İlişkiler**, Ankara: Ankara Üniversitesi SBF Basın ve Yayın Yüksek Okulu Basımevi-Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 5, 1982.
- ERYILMAZ, Bilal, **Kamu Yönetimi**, Kocaeli, Umuttepe Yayınları,6. Baskı, Ağustos 2013.
- KESER, Ahmet ve Gökmen, Yunus., “Büyükşehir Belediyeleri Kuruluş Sürecinin Analizi”, **Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**, Cilt: 21, Sayı: 1, 2012, s.17-42.
- KIZILBOĞA, Rüveyda ve Alıcı, Orhan V. “Türkiye’de Kırsal Alan Belediyeciliği ve Büyükşehir Belediyelerinde İl Mülki Sınırı Uygulaması”, **Türk İdare Dergisi**, Sayı: 476, Haziran 2013, s.353-381.
- Milliyet Gazetesi, 23 Ekim 2012, “CHP’li Günaydın’ın 29 Ekim Çıkışı”, <http://milliyet.com.tr>.
- ÖZGÜR, Hüseyin,“Türkiye’de Orta Ölçekli Kentsel Alanların Yönetim Sorunu”, **Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-I**, Ed: Hüseyin Özgür ve Muhammet Kösecik, Ankara: Nobel Yayınevi, 2005,s:471-498.

ÖZSALMANLI Ayşe Y. ve Pank, Çiğdem, “Muğla’da Büyükşehir Yapılanması Sürecine İlişkin Bir Değerlendirme”, **Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı: 29, 2012.

POLATOĞLU, Aykut, **Kamu Yönetimi: Genel İlkeler ve Türkiye Uygulaması**, Ankara, METU Press. 2010.

TOPAL, A. Kadir, (2005). “Optimal Yerel Yönetim Büyüklüğüne Kuramsal Yaklaşım”, **Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-I**, Ed: Hüseyin Özgür ve Muhammet Kösecik, Ankara, Nobel Yayınevi, 2005, s.449-470.

ÜZMEZ, Umut, “Türkiye’de Orta Ölçekli Kentsel Alanlar Sorununa Çözüm Arayışları: Zonguldak Örneği”, **Gazi Üniversitesi İBF Dergisi**, 14(2), 2012, s.127-158.

YAŞAMIŞ, Firuz D, “Büyükşehir Sorunsalı”, **Amme İdaresi Dergisi**, 28(1), 1995.

1580 sayılı Belediye Kanunu, Resmi Gazete Tarih: 03.04.1930, Sayı:1471.

3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, Resmi Gazete Tarih: 09.07.1984, Sayı: 18453.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, Resmi Gazete Tarih: 23.07.2004, Sayı: 25531.

5393 sayılı Belediye Kanunu, Resmi Gazete Tarih: 13.07.2005, Sayı: 25874.

5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Resmi Gazete Tarih: 22.03.2008, Sayı: 26824.

6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun(06.12.2012 tarih, 28489 sayılı T.C. Resmi Gazete).

Anayasa Mahkemesi 31.10.2008 tarih ve E.2008/34, K.2008/153 sayılı Kararı

<http://www.migm.gov.tr/IstatistikiBilgiler.aspx?DetayId=1> (Erişim Tarihi: 23.06.2014)

<http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>. (Erişim Tarihi: 20.06.2014)

